

57 תיבת 'היא' משמעותה מיעוט, ודרשו חכמים שדווקא היא טעונה
 58 שמן ולבונה, להוציא - למעט שתי הלחם שמקריבים בשבועות,
 59 שלא יפענו לא שמן ולא לבונה.
 60 הגמרא דנה בדברי הברייתא:
 61 אמר ר - נאמר בברייתא עליה - על מנחת העומר תתן שמן ולא
 62 תתן על לחם הפנים שמן. מקשה הגמרא: אימא - שמא יש לדרוש
 63 עליה תתן שמן ולא תתן על מנחת פהנים שמן, ומנין לתנא
 64 להעמיד את המיעוט על לחם הפנים.
 65 מתרצת הגמרא: מסתברא שמנחת פהנים הוה ליה לרבויי - היה
 66 לו לתנא לרבות שיהגו בה כל דיני מנחת העומר כולל נתינת שמן,
 67 ולא למעט בה נתינת שמן, שכן מנחת כהנים דומה למנחת העומר
 68 בדברים הבאים. עשרון - שתיקה נעשות מעשרון סולת, ואילו לחם
 69 הפנים כל חלה נעשית משני עשרונים. וכן שתיקה צריכות פלי שרת
 70 כדי ללוש בו את הסולת ובו המנחה מתקדשת קודם טיגונה או
 71 אפייתה, בעוד שלחם הפנים אינו מתקדש אלא בשעת אפייתו בתנור.
 72 וכן עבודות שתיקה, כגון קמיצתן והקטרתן, נעשות מחויין להיכל,
 73 בעוד שאת לחם הפנים מסדרים על השולחן שנמצא בהיכל. ועיבור
 74 צורה, כלומר, שתיקה קדשי קדשים שזמן אכילתן ליום ולילה,
 75 וכשעובר הלילה נעשות נותר ונפסלות, בעוד שלחם הפנים עומד על
 76 השולחן משבת לשבת. וכן בשתיקה יש מצות הנשח אל המזבח כמו
 77 בכל המנחות, ואילו לחם הפנים אינו צריך הגשה. וכן בשתיקה יש
 78 חלק בגוף המנחה לאישים, כלומר להקטרה על האש ומנחת כהנים
 79 מקטיר כולה כליל, ומנחת העומר מקטיר ממנה קומץ, ואילו לחם
 80 הפנים אין מקטירים ממנו על האש. ומאחר שמנחת כהנים דומה
 81 למנחת העומר בכל הדברים הללו, לא מסתבר שכונת הפסוק למעט
 82 שמן במנחת כהנים.
 83 מקשה הגמרא: אדרבה - להיפך, את לחם הפנים הוה ליה לרבויי
 84 - היה לתנא לרבות לנתינת שמן ולא למעט, ואילו את מנחת כהנים
 85 היה לו למעט מנתינת שמן, לפי שלחם הפנים דומה למנחת העומר
 86 יותר ממה שמנחת כהנים דומה לה, שכן ציבורא - לחם הפנים
 87 ומנחת העומר, הם קרבות ציבור. בעוד שמנחת כהנים היא מנחת
 88 יחיד. וכן לחם הפנים ומנחת העומר באים בחוקה ואינם באים בנדבה,
 89 בעוד שמנחת כהנים באה בנדבה. וכן קמיא - מנחת העומר ולחם
 90 הפנים דוחים את הטומאה, בעוד שמנחת כהנים אינה דוחה את
 91 הטומאה. וכן דאביל - שיירי מנחת העומר וכן לחם הפנים נאכלים
 92 לכהנים, בעוד שמנחת כהנים נקטרת כולה ואינה נאכלת. וכן
 93 פיגולא - מנחת העומר שזקומץ מתירה באכילה, ולחם הפנים
 94 שהבויכים מתירים אותו, נוהג בהם דין פיגול, אבל מנחת כהנים אין
 95 לה מתירים שהרי כולה כליל ולכן לא נוהג בה דין פיגול. וכן
 96 בשבתא - העומר קרב אפילו בשבת ולחם הפנים סידורו נעשה
 97 בשבת. בעוד שמנחת כהנים אינה נקטרת בשבת. ואם כן מנין הדינים
 98 שדומה בהם לחם הפנים למנחת העומר, שוה למנין הדינים שדומה
 99 בהם מנחת כהנים למנחת העומר, ומנין לתנא להעמיד את המיעוט
 100 של שמן דווקא על לחם הפנים.
 101 מתרצת הגמרא: מסתברא שכיון שבמנחת סולת נכתב (ויקרא ב א)
 102 'נפש', הרי זה מלמד על כל מנחת יחיד (כולל מנחת כהנים) שטעונה
 103 שמן, ו'היא' באה למעט לחם הפנים שהוא מנחת ציבור שאינו טעון
 104 שמן.
 105 הגמרא דנה בהמשך דברי הברייתא:
 106 אמר ר - נאמר בברייתא, עליה - על מנחת העומר תתן לבונה,
 107 ולא תתן על מנחת נסכים לבונה. מקשה הגמרא: אימא - שמא יש
 108 לדרוש עליה - על מנחת העומר תתן לבונה, ולא תתן על מנחת
 109 פהנים לבונה, שהרי לא נאמר בה בפירוש שיש לתת עליה לבונה,
 110 ומנין לתנא למעט דווקא מנחת נסכים.
 111 מתרצת הגמרא: מסתברא שמנחת פהנים הוה ליה לרבויי - היה
 112 לתנא לרבות שצריכה לבונה כמו מנחת העומר, שכן היא דומה לה
 113 בדברים אלו. עשרון פלול פלוג - שתיקה נעשות מעשרון סולת בלול

משנה

1 משנתינו דנה במיני המנחות השונות לענין נתינת שמן ולבונה בהן;
 2 יש מנחות המעונינות שמן ולבונה, יש הטעונות שמן ולא טעונות
 3 לבונה, יש הטעונות לבונה ולא טעונות שמן, ויש שאינן טעונות לא
 4 לבונה ולא שמן.
 5 מבארת המשנה: ואלו מנחות מעונינות שמן ולבונה, מנחת הפולת
 6 - המתנדב מנחה סתם, מביא עשרון סולת ושמן וכולל ומניח עליה
 7 לבונה. ומנחת המזבח, ומנחת הפרה, והחלות והרקיקין -
 8 המתנדב מנחת מאפה תנור מביא חלות בלולות בשמן או ריקין
 9 משוחים בשמן, והן שתי מנחות שונות. וכן מנחת פהנים - מנחת
 10 שהתנדב להביא אחת מהמנחות הללו, ומנחת פהן משיח - מנחת
 11 חביתין שכהן גדול מקריב כל יום, מנחת עובר בוכבים - גוי
 12 שהתנדב מנחה, מנחת נשים - אשה שהתנדבה מנחה, מנחת העומר
 13 הקריבה בששה עשר בניסן, כל המנחות האלה טעונות שמן ולבונה.
 14 אולם, מנחת נסכים הבאה עם קרבן בהמה מעונה שמן ואין מעונה
 15 לבונה. לחם הפנים שמניחים על השולחן מידי שבת, מעון לבונה
 16 ואין מעון שמן. שתי הלחם הבאים בעצרת, ומנחת חומא עני
 17 שהתחייב בקרבן עולה ויורד, ומנחת קנאות של סוטה, אין מעונין
 18 לא שמן ולא לבונה.
 19
 20 נמרא
 21 במשנה נזכרו חלות ורקיקין בין שאר המנחות, הגמרא דנה במספר
 22 החלות והרקיקין שעליו להביא: אמר רב פפא, כל היכא דתנן -
 23 כל מקום שזכור המנחות הללו שבמשנה, עשר תנן - מכל אחת יש
 24 להביא עשר חלות, וכן במנחת מאפה תנור, יש להביא עשר חלות או
 25 עשר ריקין.
 26 מבארת הגמרא: כוונת רב פפא לאפוקי - להוציא משיטתו דרבי
 27 שמעון דאמר שהמתנדב מנחת מאפה תנור, מחצה חלות ומחצה
 28 ריקין וביא - רשאי להביא חמש חלות וחמש ריקין, קא משמע
 29 לן רב פפא דלא - שמשנתינו אינה סוברת כרבי שמעון, ודין מנחת
 30 מאפה תנור כדון שאר מנחות, שבכולן מביא עשר ולא פחות.
 31 במשנתינו מבואר שמנחת נסכים, לחם הפנים ושתי הלחם שונות
 32 משאר מנחות בענין שמן ולבונה, הגמרא מבארת מהיכן נלמדים
 33 דינים אלה.
 34 תנו רבנן, נאמר במנחת העומר (ויקרא ב טו) ונתת עליה שמן, תיבת
 35 'עליה' משמעותה מיעוט, ודרשו חכמים שדווקא על מנחת העומר
 36 תתן שמן, ולא תתן על לחם הפנים שמן. ומדוע יש צורך להשמיענו
 37 זאת, לפי שביבול היית לומר אילולא המיעוט, והלא דין [קל וחומר]
 38 הוא, ומה מנחת נסכים שאינה מעונה לבונה וכדלהלן, אף על פי
 39 כן מעונה שמן כמפורש בפסוק, לחם הפנים שמעון לבונה והיינו
 40 בויכי הלבונה הבאים עם הלחם, אינו דין שמעון שמן. תלמוד לומר
 41 - מלמדנו המיעוט מתיבת 'עליה' הכתובה במנחת העומר, שדווקא
 42 עליה יש לתת שמן ולא יתן על לחם הפנים שמן.
 43 עוד נאמר במנחת העומר, 'ושמת עליה לבונה' (שם), תיבת עליה
 44 משמעותה מיעוט, ודרשו חכמים שדווקא על מנחת העומר תתן
 45 לבונה, ולא תתן על מנחת נסכים לבונה. ומדוע יש צורך
 46 להשמיענו זאת, לפי שביבול היית לומר אילולא המיעוט, והלא דין
 47 [קל וחומר] הוא, ומה לחם הפנים שאינו מעון שמן כפי שלמדנו
 48 מתחילת הפסוק, ואף על פי כן מעון לבונה, מנחת נסכים שמעונה
 49 שמן אינו דין שמעונה לבונה. תלמוד לומר מלמדנו המיעוט
 50 מתיבת 'עליה' הכתובה במנחת העומר, שדווקא עליה יש לתת
 51 לבונה ולא יתן על מנחת נסכים לבונה.
 52 לאחר שנכתב בפסוק שמנחת העומר טעונה שמן ולבונה, מסיים
 53 הפסוק (שם) 'מנחה הוא'. תיבות אלו מיותרות, שהרי כבר נאמר
 54 בפסוק קודם שזו מנחה, ולכן דרשו חכמים שתיבת 'מנחה' באה
 55 לרבות מנחת שמיני ללבונה, והיינו שבים השמיני למילואים.
 56 כשהקריבו מנחה בלולה בשמן, היה צורך לתת על המנחה לבונה.

13 איסור הקטרת שאור ואיסור הקטרת עירובין של שאור. וכן 'כל דבש
 14 לא תקטירו' כולל שני איסורים, איסור הקטרת דבש ואיסור הקטרת
 15 עירובין.
 16 ונחלקו האומרים בשם אביי כיצד אמר: **איכא דאמרי, תרא מיהא**
 17 **לקי** – מלקות אחת לוקה על שני האיסורים, ולכן כאן לוקה שתי
 18 מלקויות, אחת על שאור ועירובו ואחת על דבש ועירובו. **ואיכא**
 19 **דאמרי, תרא נמי לא לקי** – אפילו אחד אינו לוקה, וטעמם משום
 20 **דהא לא מיתר לאויה פלאו דחסימה** – אין לאו זה שהוא כולל שני
 21 איסורים דומה ללאו של 'לא תחם שור בדישו' (דברים כה ט) שהוא
 22 מיוחד לאיסור אחד בלבד, ומשם נלמד דין מלקות לכל הלאוים כמו
 23 שנאמר בפרשה זו (שם כה א) 'הפילו השפט והקהו לפניו'.

1 ולכן פירש שכונת התנא היא שמהריבוי מתיבת 'כל' למדנו שיש
 2 הקטרה פחותה מכוונת, משום שלאחר שנאסרה הקטרת קומץ שלם
 3 שהוא אפילו בכזית, ודאי שמהריבוי בא לאסור הקטרת פחות מכוונת.
 4 ו**רבא אמר, שאין קומץ פחות משני זיתים** ולכן פירש שמהריבוי
 5 מ'כל' יש לנו מקור ללמוד רק שנאסרה הקטרת חצי קומץ שיש בו
 6 כזית, אך אין הקטרה פחותה מכוונת, ולא יעבור עליה.
 7 מחלוקת בענין המקטיר שאור ודבש יחדיו: **איתמר, הפעלה משאור**
 8 **ומדבש מעורבים יחד זה בזה על גבי המזבח, אמר רבא, לוקה**
 9 **משום שאור ולוקה משום דבש**, וגם לוקה משום עירובי שאור
 10 **ומשום עירובי דבש**. נמצא שמתחייב בזה ארבע מלקויות. **אביי**
 11 **אמר, אין לוקין על לאו שבפלות** – לאו הכולל כמה איסורים יחד,
 12 וכאן האיסור של 'כל שאור וגו' לא תקטירו' כולל שני איסורים,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' א

27 לפי שהיה הוה אמינא שלא להצריך לבונה, שהרי אין ללמוד מנחת
 28 שמיני שהיא ציווי לשעה ממנחת העומר שהיא ציווי לדורות, ובא
 29 הפסוק לרבות ולהצריך לבונה במנחת שמיני. **אלא אי אמרת**
 30 **להוציא** – אולם אם תאמר שכונת הפסוק למעט שלא להצריך
 31 לבונה למנחת שמיני, **למה לי** – מדוע יש צורך במיעוט, הלא מנחת
 32 שמיני שהיא צווי לשעה מדורות – ממנחת העומר שהיא ציווי
 33 לדורות **לא ילפינן** – אין ללמוד.
 34 נאמר בברייתא: תיבת 'היא' שכתובה במנחת העומר באה להוציא
 35 – למעט את שתי הלחם שלא ימענו לא שמן ולא לבונה.
 36 מקשה הגמרא: **ואיכא** – ושמא 'היא' באה להוציא – למעט מנחת
 37 כהנים שלא תצטרך שמן ולבונה, שהרי גם בה לא נזכרו שמן
 38 ולבונה.
 39 מתרצת הגמרא: **מסתברא שמנחת כהנים הוה ליה לרבוי** – היה
 40 לו לתנא לרבות שינהגו בה כל דיני מנחת העומר כולל נתינת שמן
 41 ולבונה, ולא למעט בה נתינת שמן ולבונה, שכן מנחת כהנים דומה
 42 למנחת העומר בדברים אלו, **עשרון** – שתיהן נעשות מעשרן סולת,
 43 **כלי** – שתיהן צריכות כלי שרת ללוש בו את הסולת ולקדשה, **מצה**
 44 – שתיהן (וכן כל שאר מנחות) באות מצה, **ועצם** – ובאות בגלל
 45 עצמן, ולא בגלל זבה, **הקשה** – בשתיהן יש צורך להגיש את המנחה
 46 למזבח, **ואישים** – ושתיהן נקטרות על האש, מנחת כהנים נקטרת
 47 כולה ובמנחת העומר נקטר הקומץ. בעוד ששתי הלחם נעשות
 48 משלש סאים סולת, והן מתקדשות בתנור ולא בכלי שנילושות בו,
 49 והן באות חמץ, ואינן באות מחמת עצמן אלא מחמת שני הכבשים,
 50 והן אינן צריכות הגשה, ואין מקטירים מהן על האש.
 51 מקשה הגמרא: **אדרבה** – להיפך,

1 בלוג שמן, בעוד שמנחת נסכים הבאה עם כבש נעשית מעשרון כלול
 2 בשלשה לוגים שמן, והבאה עם איל נעשית משני עשרונים כלולים
 3 בארבעה לוגים שמן, והבאה עם בקר נעשית משלשה עשרונים
 4 כלולים בששה לוגים שמן. וכן **מונש** – מנחת כהנים ומנחת העומר
 5 טעונות הגשה אל המזבח, בעוד שמנחת נסכים אינה טעונה הגשה.
 6 וכן **בגלל עצם** – מנחת כהנים ומנחת העומר באות בגלל עצמן,
 7 ומנחת נסכים באה בגלל הזבח.
 8 מקשה הגמרא: **אדרבה** – להיפך, את מנחת נסכים הוה ליה לרבוי
 9 – היה לתנא לרבות לבונה כמו מנחת העומר ולא למעט אותה,
 10 שכן מנחת נסכים דומה למנחת העומר בדברים אלו, **ציבורא** – מנחת
 11 נסכים היא גם קרבן ציבור כשהיא באה עם קרבן בהמה של ציבור
 12 כגון קרבן התמיד, וכן מנחת העומר היא קרבן ציבור. וכן הוזהר
 13 **ואישימי בשבתא** – מנחת נסכים כשהיא קרבן ציבור, חובה להביאה
 14 וגם נעשית בטומאה וגם דוחה את השבת, וכן מנחת העומר באה
 15 בחובה ונעשית בטומאה ודוחה את השבת, בעוד שמנחת כהנים
 16 לעולם היא מנחת יחיד ואינה באה בחובה, ואינה באה בטומאה
 17 ואינה דוחה שבת.
 18 מתרצת הגמרא: **מסתברא** שכיון שבמנחת סולת נכתב (ס) **נפש**,
 19 הרי זה מלמד על כל מנחת יחיד (כולל מנחת כהנים) שטעונה
 20 לבונה, ו'עליה' באה למעט מנחת נסכים שבאה גם בציבור שלא
 21 להטעינה לבונה.
 22 נאמר בברייתא: **מנחה לרבות מנחת שמיני למילואים ללבונה** –
 23 להטעינה לבונה. מקשה הגמרא: **ואיכא** – ושמא כוננת הפסוק
 24 **להוציא** – למעט מנחת שמיני שלא תהא טעונה לבונה.
 25 מתרצת הגמרא: **האי מאי** – מה קושיא היא זו, **אי אמרת בשלמא**
 26 **לרבות, שפיר** – זה מובן אם הפסוק בא לרבות לבונה למנחת שמיני,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' ב

8 שאינו חייב עד דאיכא שיעורא – שיהיה שיעור של כזית במנחה.
 9 ועוד אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, נתן כזית לבונה על
 10 גבי משהו מנחה, פסל את המנחה. מאי מעמא, לא יתן עליה
 11 לבונה כתיב, ומשמע שאינו חייב עד דאיכא – עד שתהיה נתינה,
 12 ושיעור נתינה הוא בכזית. וכיון שנאמר בשמן עליה, ללמוד
 13 שהמנחה שעליה שם את השמן, שיעורה בכזית, ובלבונה גם נאמר
 14 עליה,

1 אין זה דחוי, וכשמוזוירו לכלי חזר להכשירו וזורקו על המזבח,
 2 ומוכח שכל שבידו להסיר את הפסול אין לו דין דחוי.
 3 הגמרא דנה בשיעור השמן והלבונה הפוסלים מנחת חוטא: אמר רב
 4 יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, נתן משהו שמן על גבי כזית
 5 מנחה, פסל את המנחה. מאי מעמא – מנין שהשמן שיעורו במשהו
 6 ואילו המנחה שיעורה בכזית, נאמר בפסוק (ויקרא ה ט) 'לא ישים
 7 עליה שמן, ושימה משמע כל דהו – כל שהוא, אבל עליה משמע

57 הוא לפי שאינה נבלעת, ועוד ילקטנה – וטעם נוסף שהרי הוא יכול
58 ללוקטה.
59 הגמרא פושטת את הספק במרייתא שהובאה לעיל: תא שמע,
60 מכשיר אני בלבונה, לפי שאפשר ללוקטה, משמע שזה טעם
61 ההכשר. דוחה הגמרא: הלא נמי חדא ועוד קא אמר – גם במרייתא
62 הכוונה שיש שני טעמים, הטעם העיקרי לפי שאינה נבלעת והטעם
63 השני לפי שאפשר ללוקטה.
64 לאחר שנדחו הראיות מהמשנה והברייתא, מבררת הגמרא: מאי הוי
65 עלה – כיצד אם כן נפשוט את הספק. אמר רב נחמן בר יצחק,
66 תניא, מנת חוטא ומנת קנאות שנתן עליה לבונה, מלקט את
67 הלבונה וישרה, ואם עד שלא ליקט לבונה חישב עליה מחשבת
68 פסול, בין אם חשב לאכול את שיירי המנחה חוץ לזמנו, כלומר יותר
69 מיום ולילה, ובין אם חשב לאכול את שייריה חוץ למקומו, כלומר
70 מחוץ לעזרה, הקרבן פסול, ואין בו – על אכילת המנחה ברת, שכיין
71 שכיון שהיה על המנחה פסול אחר, לא חל בה שם פיגול, ואם
72 משלקט לבונה ויכר חזרה המנחה להכשירה) היה מחשב עליה
73 לאכול השיירים חוץ למקומו, הקרבן פסול, ואין בו ברת, ואם חשב
74 לאכול השיירים חוץ לזמנו, חל על המנחה שם פיגול, והייבין עליו
75 – על אכילתו ברת. מבואר במרייתא שהכשר המנחה תלוי בלקיטת
76 הלבונה, ולפיכך בלבונה שחוקה שאין אפשרות ללוקטה, המנחה
77 פסולה.
78 במרייתא נאמר שאם חישב על המנחה מחשבת פסול קודם שליקט
79 את הלבונה, המנחה נפסלה. מקשה על כך הגמרא: והיינו פה – כל
80 עוד הלבונה נמצאת על המנחה תחשב המנחה כנשפך עליה פך שמן,
81 שאין המנחה ראויה להקרבה ומחשבת פסול אינה חלה עליה,
82 ואמאי פסלה במחשבה דחוי הוא – הלא המנחה כעת דחוייה היא.
83 מתרצת הגמרא: אמר אביי, גם כאשר יש לבונה על המנחה, חטאת
84 קרייה רחמנא, ללמדנו שעדיין שם חטאת עליה, ולכן מועילה
85 מחשבת חוץ למקומו וחוץ לזמנו לפסולה. הגמרא מביאה תירוץ
86 נוסף: רבא אמר, הא מני – הברייתא הזאת בשיטת מי היא, הלא תנן
87 המצרי הוא, דלית ליה דחויין – שאינו סובר סברת דחוי, ולשיטתו,
88 דבר שהיה פסול למזבח או למצוה והוטר הפסול חוזר הוא להכשירו,
89 דתניא בענין שני שעירי יום הכיפורים שמת אחד מהם, תנן המצרי
90 אומר אפילו אם מת המשתלח לאחר ששחט את השעיר הפנימי
91 והדם שלו נמצא בפוס, אין אומרים שבמות המשתלח נדחה הדם
92 ויש לשופכו ולהביא שני שעירים אחרים, אלא מביא מהשוק חבירו
93 – שעיר אחר שלא בהגדרה, ומוזוג לו – ומעמיד את השעיר ליד
94 הכוס עם הדם כדי להראות שהוא חבירו המשתלח וישלחנו לעזאזל.
95 הגמרא מביאה תירוץ נוסף: רב אשי אמר, גם לשיטת חכמים
96 הסוברים סברת דחוי, בל שבידו להסיר את הפסול, כגון בלבונה
97 המונחת על המנחה שיכול ללוקטה, לא הוי דחוי – אינו נחשב
98 לדחוי, ולכן מועילה מחשבת חוץ למקומו וחוץ לזמנו לפסול המנחה.
99 הגמרא מביאה ראייה לתירוץ של רב אשי: אמר רב אדא, בנותיה
100 דרב אשי מסתברא – מסתבר לומר כדברי רב אשי, דמאן שמעת
101 ליה דאית ליה דחויין – שהרי מי הוא ששמענו שסובר סברת דחוי,
102 רבי יהודה היא, דתנן במסכת יומא (סב), ועוד אמר רבי יהודה,
103 נשפך הדם של השעיר הפנימי על הארץ נדחה ונפסל בכך
104 המשתלח, ולכן ימות המשתלח ויביא שני שעירים אחרים. וכן אם
105 מת המשתלח, נדחה ונפסל בכך השעיר הפנימי, וישפך הדם שלו
106 על הקרקע ויביא שני שעירים אחרים. מוכח שלדעת רבי יהודה דבר
107 שנדחה אינו חוזר להכשירו. ואילו דביא דביא ללוקט את הפסול,
108 תניא בענין שחיתת קרבן פסח, רבי יהודה אמר, שכיין שיש חשש
109 שדמו של אחד מן הפסחים הרבים שנשחטו נשפך מהמרק על
110 הרצפה ולא זרקו אותו על המזבח, ונמצא שבעליו של הקרבן לא
111 קיים מצות הקרבת פסח, לכן בום היה ממלא מים התערוכות
112 שנמצאים על הרצפה, והדם שנשפך מעורב עתה בדם שבכוס, וזרקו
113 וריקה אחת פנגד היסוד. ולכאורה כשהדם נשפך מהכלי לרצפה
114 נעשה דחוי ואין חוזר וזרקו, אלא משום שבידו לאסוף אותו לכלי

1 שתי הלחם היה ליה לרבוי – יש לרבות בהן שמן ולבונה שכן הן
2 דומות יותר למנחת העומר ממה שמנחת כהנים דומה לה, לפי
3 שתייהן קרבנות ציפור, והן קרבנות חובה, ממיא – ושתייהן באות
4 בטומאה, דאכל – שתייהן נאכלות, פיגולא – בשתייהן פוסלת
5 מחשבת פיגול, לפי שיש להן מתירים ואת שתי הלחם מתירים
6 הכבשים ואת מנחת העומר מתיר הקומץ. כשבתא – שתייהן דוחות
7 את השבת, מתיר – מנחת העומר מתירה אכילת חדש במדינה ושתי
8 הלחם מתירים חדש במקדש, תנופה – את שתייהן צריך הכהן להניף,
9 פאריץ – שתייהן באות מתבואת ארץ ישראל בלבד, פומן – לשתייהן
10 קבוע זמן להקרבתן, העומר בפסח ושתי הלחם בעצרת, חדש –
11 שתייהן באות מתבואת חדשה בלבד, ואילו מנחת כהנים היא קרבן
12 יחיד, ואינה חובה, אינה באה בטומאה, אינה נאכלת, לא פוסלת בה
13 מחשבת פיגול לפי שכולה כליל ואין לה מתיר, אינה דוחה שבת,
14 אינה מתירה דבר אחר, אינה טעונה תנופה, באה גם מתבואת חוץ
15 לארץ, אין זמן קבוע להבאתה ובאה גם מתבואה ישנה. והני נפישין
16 – ובנין הדינים ששתי הלחם דומים בהם למנחת העומר הוא רב יותר
17 ממנין הדינים שמנחת כהנים דומה בהם למנחת העומר, ומדוע
18 ממעטים את שתי הלחם משמן ולבונה. מתרצת הגמרא: מסתברא
19 נפש – מסתבר שמאחר ובמנחת סולת שטעונה שמן ולבונה נאמר
20 נפש דהיינו קרבן יחיד, יש ללמוד ממנה למנחת כהנים שהיא מנחת
21 יחיד להטעינה שמן ולבונה.

משנה

22 משנתינו דנה במי שעבר ונתן שמן או לבונה על מנחת חוטא. אומרת
23 המשנה: והייב מלקות על נתינת השמן בפני עצמו, גם אם לא נתן
24 עליה לבונה, והייב מלקות על נתינת לבונה בפני עצמה, גם אם לא
25 נתן עליה שמן. נתן עליה – על מנחת חוטא שמן, פסלה ואין לה
26 תקנה. נתן עליה לבונה, ילקטנה והיא כשירה. נתן שמן על שרייה,
27 כלומר על מה שנשאר ממנחת החוטא לאחר הקמיצה, אינו עובר
28 בלא תעשה. נתן בלי ובתוכו שמן על גבי הכלי שבתוכו מונחת
29 מנחת חוטא לא פסלה.
30

גמרא

31 שנינו במשנה שהנותן שמן על מנחת חוטא פסלה, ואילו הנותן לבונה
32 לא פסלה, המקור בתורה נלמד במרייתא: תנו רבנן, נאמר במנחת
33 חוטא (ויקרא יא) לא ישים עליה שמן, ואם עבר ושם עליה שמן פסל
34 אותה. יכול היית לומר גם על המשך הפסוק לא יתן עליה לבונה
35 ואם נתן פסל, אבל תלמוד לומר – מלמדנו הכתוב כי חטאת הוא,
36 שאף אם נתן עליה לבונה עדיין שם חטאת עליה ומכפרת. יכול היית
37 לומר אף בשמן שניתן עליה, שעדיין שם חטאת עליה ולא נפסלה,
38 תלמוד לומר – מלמדנו הכתוב חטאת היא, שדווקא בנתינת לבונה
39 עדיין שם חטאת עליה ולא בנתינת שמן. שואלת הברייתא: ומה
40 ראיית – מהיכן למדת לפסול בשמן ולהכשיר בלבונה. משיבה
41 הברייתא: פוסל אני – מסתבר לפסול בשמן, לפי שאי אפשר ללקטו
42 מעל גבי המנחה, שהרי הוא נבלע בה, ומכשיר אני בלבונה לפי שיש
43 לה תקנה שאפשר ללוקטה.
44 הגמרא מסתפקת מה עיקר הטעם להכשיר בלבונה: בעא רבה בר
45 רב הונא מרבי יוחנן, נתן עליה לבונה שהוקה שאין אפשרות
46 ללוקטה מן הסולת, מהו – האם המנחה נפסלת בכך. וצדדי הספק
47 הם, האם הטעם להכשיר בנתינת לבונה הוא משום דאפשר
48 ללקטה, והא – חו הלבונה השחוקה לא אפשר ללקטה ולכן המנחה
49 נפסלת, או דילמא – או שמא הטעם הוא משום דלא מילעא –
50 שהלבונה אינה נבלעת בסולת, והא נמי – וגם זו הלבונה השחוקה
51 לא מילעא – אינה נבלעת בסולת, ולכן אינה פוסלת את המנחה.
52 הגמרא פושטת את הספק ממשנתינו: תא שמע, ולבונה שנתנה על
53 מנחת חוטא ילקטנה, משמע שהטעם הוא לפי שיכול ללוקטה.
54 דוחה הגמרא: דלמא חדא ועוד קאמר – שמא כוונת המשנה להוסיף
55 עוד טעם מלבד הטעם העיקרי, חדא דלא מילעא – הטעם העיקרי

13 איסור הקטרת שאור ואיסור הקטרת עירובין של שאור. וכן 'כל דבש
 14 לא תקטירו' כולל שני איסורים, איסור הקטרת דבש ואיסור הקטרת
 15 עירובין.
 16 ונחלקו האומרים בשם אביי כיצד אמר: **איכא דאמרי, תרא מיהא**
 17 **לקי** – מלקות אחת לוקה על שני האיסורים, ולכן כאן לוקה שתי
 18 מלקויות, אחת על שאור ועירובו ואחת על דבש ועירובו. **ואיכא**
 19 **דאמרי, תרא נמי לא לקי** – אפילו אחד אינו לוקה, וטעמם משום
 20 **דהא לא מיחד לאויה פלאו דחסימה** – אין לאו זה שהוא כולל שני
 21 איסורים דומה ללאו של 'לא תחסם שור בדישו' (דברים כה ט) שהוא
 22 מיוחד לאיסור אחד בלבד, ומשם נלמד דין מלקות לכל הלאוים כמו
 23 שנאמר בפרשה זו (שם כה א) 'הפילו השפט והקהו לפניו'.

1 ולכן פירש שכונת התנא היא שמהריבוי מתיבת 'כל' למדנו שיש
 2 הקטרה פחותה מביית, משום שלאחר שנאסרה הקטרת קומץ שלם
 3 שהוא אפילו בכזית, ודאי שהריבוי בא לאסור הקטרת פחות מכזית.
 4 ו**רבא אמר, שאין קומץ פחות משני זיתים** ולכן פירש שמהריבוי
 5 מ'כל' יש לנו מקור ללמוד רק שנאסרה הקטרת חצי קומץ שיש בו
 6 כזית, אך אין הקטרה פחותה מביית, ולא יעבור עליה.
 7 מחלוקת בענין המקטיר שאור ודבש יחדיו: **איתמר, הפעלה משאור**
 8 **ומדבש מעורבים יחד זה בזה על גבי המזבח, אמר רבא, לוקה**
 9 **משום שאור ולוקה משום דבש**, וגם לוקה משום עירובי שאור
 10 ומשום עירובי דבש. נמצא שמתחייב בזה ארבע מלקויות. **אביי**
 11 **אמר, אין לוקין על לאו שבפלות** – לאו הכולל כמה איסורים יחד,
 12 וכאן האיסור של 'כל שאור וגו' לא תקטירו' כולל שני איסורים,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' א

27 לפי שהיה הוה אמינא שלא להצריך לבונה, שהרי אין ללמוד מנחת
 28 שמיני שהיא ציווי לשעה ממנחת העומר שהיא ציווי לדורות, ובא
 29 הפסוק לרבות ולהצריך לבונה במנחת שמיני. **אלא אי אמרת**
 30 **להוציא** – אולם אם תאמר שכונת הפסוק למעט שלא להצריך
 31 לבונה למנחת שמיני, **למה לי** – מדוע יש צורך במיעוט, הלא מנחת
 32 שמיני שהיא צווי לשעה מדורות – ממנחת העומר שהיא ציווי
 33 לדורות **לא ילפינן** – אין ללמוד.
 34 נאמר בברייתא: תיבת 'היא' שכתובה במנחת העומר באה להוציא
 35 – למעט את שתי הלחם שלא ימענו לא שמן ולא לבונה.
 36 מקשה הגמרא: **ואיכא** – ושמא 'היא' באה להוציא – למעט מנחת
 37 כהנים שלא תצטרך שמן ולבונה, שהרי גם בה לא נזכרו שמן
 38 ולבונה.
 39 מתרצת הגמרא: **מסתברא שמנחת כהנים הוה ליה לרבוי** – היה
 40 לו לתנא לרבות שיהגו בה כל דיני מנחת העומר כולל נתינת שמן
 41 ולבונה, ולא למעט בה נתינת שמן ולבונה, שכן מנחת כהנים דומה
 42 למנחת העומר בדברים אלו, **עשרון** – שתייהן נעשות מעשרן סולת,
 43 **כלי** – שתייהן צריכות כלי שרת ללוש בו את הסולת ולקדשה, **מצה**
 44 – שתייהן (וכן כל שאר מנחות) באות מצה, **ועצם** – ובאות בגלל
 45 עצמן, ולא בגלל זבה, **הקשה** – בשתייהן יש צורך להגיש את המנחה
 46 למזבח, **ואישים** – ושתייהן נקטרות על האש, מנחת כהנים נקטרת
 47 כולה ובמנחת העומר נקטר הקומץ. בעוד ששתי הלחם נעשות
 48 משלש סאים סולת, והן מתקדשות בתנור ולא בכלי שנילושות בו,
 49 והן באות חמץ, ואינן באות מחמת עצמן אלא מחמת שני הכבשים,
 50 והן אינן צריכות הגשה, ואין מקטירים מהן על האש.
 51 מקשה הגמרא: **אדרבה** – להיפך,

1 בלוג שמן, בעוד שמנחת נסכים הבאה עם כבש נעשית מעשרון בלול
 2 בשלשה לוגים שמן, והבאה עם איל נעשית משני עשרונים בלולים
 3 בארבעה לוגים שמן, והבאה עם בקר נעשית משלשה עשרונים
 4 בלולים בששה לוגים שמן. וכן **מונש** – מנחת כהנים ומנחת העומר
 5 טעונות הגשה אל המזבח, בעוד שמנחת נסכים אינה טעונה הגשה.
 6 וכן **בגלל עצם** – מנחת כהנים ומנחת העומר באות בגלל עצמן,
 7 ומנחת נסכים באה בגלל הזבח.
 8 מקשה הגמרא: **אדרבה** – להיפך, את מנחת נסכים הוה ליה לרבוי
 9 – היה לתנא לרבות ללבונה כמו מנחת העומר ולא למעט אותה,
 10 שכן מנחת נסכים דומה למנחת העומר בדברים אלו, **ציבורא** – מנחת
 11 נסכים היא גם קרבן ציבור כשהיא באה עם קרבן בהמה של ציבור
 12 כגון קרבן התמיד, וכן מנחת העומר היא קרבן ציבור. וכן **הוקה**
 13 **ואישימי בשבתא** – מנחת נסכים כשהיא קרבן ציבור, חובה להביאה
 14 וגם נעשית בטומאה וגם דוחה את השבת, וכן מנחת העומר באה
 15 בחובה ונעשית בטומאה ודוחה את השבת, בעוד שמנחת כהנים
 16 לעולם היא מנחת יחיד ואינה באה בחובה, ואינה באה בטומאה
 17 ואינה דוחה שבת.
 18 מתרצת הגמרא: **מסתברא** שכיון שבמנחת סולת נכתב (שם) **נפש**,
 19 הרי זה מלמד על כל מנחת יחיד (כולל מנחת כהנים) שטעונה
 20 לבונה, ו'עליה' באה למעט מנחת נסכים שבאה גם בציבור שלא
 21 להטעינה לבונה.
 22 נאמר בברייתא: **מנחה לרבות מנחת שמיני למילואים ללבונה** –
 23 להטעינה לבונה. מקשה הגמרא: **ואיכא** – ושמא כונת הפסוק
 24 **להוציא** – למעט מנחת שמיני שלא תהא טעונה לבונה.
 25 מתרצת הגמרא: **האי מאי** – מה קושיא היא זו, **אי אמרת בשלמא**
 26 **לרבות, שפיר** – זה מובן אם הפסוק בא לרבות לבונה למנחת שמיני,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' ב

8 שאינו חייב עד דאיכא שיעורא – שיהיה שיעור של כזית במנחה.
 9 ועוד אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, נתן כזית לבונה על
 10 גבי משהו מנחה, פסל את המנחה. **מאי מעמא, לא יתן עליה**
 11 לבונה? **בתיב**, ומשמע שאינו חייב עד דאיכא – עד שתהיה נתינה,
 12 ושיעור 'נתינה' הוא בכזית. וכיון שנאמר בשמן 'עליה', ללמוד
 13 שהמנחה שעליה שם את השמן, שיעורה בכזית, ובלבונה גם נאמר
 14 'עליה',

1 אין זה דחוי, וכשמזוירו לכלי חוזר להכשירו וזורקו על המזבח,
 2 ומוכח שכל שבידו להסיר את הפסול אין לו דין דחוי.
 3 הגמרא דנה בשיעור השמן והלבונה הפוסלים מנחת חוטא: **אמר רב**
 4 **יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, נתן משהו שמן על גבי כזית**
 5 **מנחה, פסל את המנחה. מאי מעמא** – מנין שהשמן שיעורו במשהו
 6 ואילו המנחה שיעורה בכזית, נאמר בפסוק (ויקרא ה ט) **לא ישים**
 7 עליה שמן, ו'שימה' משמע כל דהו – כל שהוא, אבל 'עליה' משמע